

בהעלותך חי"ח שיחה ג'

פסח שני הוא ענין עבודת תשובה, ג' האופנים דפסח שני - רגל בפני עצמו, תשלומין, תקנתא - הו"ע ג' אופנים בעבודת התשובה.

בענין פסח שני ישנם ג' אופנים (א) רגל בפני עצמו - שלכן גר שנתגייר או קטן שהגדיל בין פסח ראשון לפסח שני חייב לעשות פסח שני, אף שלא היה מחוייב בפשח ראשון, משא"כ לשאר האופנים אינו יכול להביא פסח שני. (ב) תשלומין דראשון - שאם לא הקריב פסח ראשון מתחייב בכרת מיד, אלא שיכול להשלים בפסח שני, אך אם לא הביא בפסח שני גם אם היה שוגג מ"מ חייב כרת. (ג) תקנתא דראשון - שמלכתחילה יש לו תקנה להקריב בפסח שני ולכן אינו חייב כרת אלא אם כן הזיד גם בפסח שני.

והנה, הרמב"ם מונה את פסח שני כמצוה בפני עצמה – שסובר שהוא רגל בפני עצמו. ולכאורה איך זה מתאים לזה שהקרבנות פסח שני הוא דוקא למי שלא הקריב פסח שני? ועל כרחך צריך לומר שאף שפסח ראשון ופסח שני קשורים זה בזה, מ"מ הם שונים בגדרם, ולכן פסח שני נמנית כמצוה בפני עצמה.

והביאור: פסח ראשון ענינה עבודת הצדיקים ופסח שני הוא ענין עבודת בעלי תשובה, ולכן פסח שני הוא בחודש בפני עצמו – ולא מיד למחרת הפסח כבשאר הימים טובים – ועבודת התשובה הוא למעלה מהשתלשלות. ולכן פסח שני חמץ ומצה עמו בבית מפני שעבודת התשובה מבררת את הרע. והוא רק יום אחד כי הוא למעלה מהתחלקות. על דרך "בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת". ולכן פסח שני הוא בחודש אייר שענינה בירור המדות - עבודת הבעל תשובה.

והנה, "אלו ואלו דברי אלוקים חיים", וזה שישנם ג' אופנים הנ"ל בענין פסח שני הוא מפני שבעבודת התשובה ישנן ג' אופנים: "תקנתא" דתשובה, הוא בחטא סתם שמיד יש לו אפשרות לשוב בתשובה. "תשלומין" דתשובה הוא ב"האומר אחטא ואשוב", ש"אין מספיקין בידו לעשות תשובה", וא"כ בשעת מעשה החטא אינו יכול לעשות תשובה, אך אח"כ יש לו תשלומין שהרי "דחק ונתחזק ועשה תשובה כו' מקבלין תשובתו". "רגל בפני עצמו" הוא ענין תשובת הצדיקים.

(אלא שמפני שבפסח ראשון - עבודת הצדיקים - כולל גם את עבודת התשובה דצדיקים, לכן כשמקריב פסח ראשון אינו צריך להקריב פסח שני. אך אעפ"כ עיקר מעלת התשובה - הצימאון, וזה שבכחה להפך את הזדונות - הוא בפסח שני דוקא שענינה תשובה על חטא).